

Uppgivenhetssyndrom bland asylsökande barn

Antalet asylsökande barn som har vårdats med diagnosen uppgivenhetssyndrom har inte ökat sedan diagnoskoden infördes av Socialstyrelsen i januari 2014. I relation till det ökande antalet asylsökande barn som vårdas för någon form av psykisk ohälsa har uppgivenhetssyndrom snarare minskat.

Uppgivenhetssyndrom kan utvecklas till ett tillstånd av total apati. Barn som utvecklar tillståndet har upplevt svåra traumatiska händelser och har reaktioner på svår stress. Även om det finns olika uppfattningar bland specialister om hur tillståndet ska uppfattas kliniskt och klassificeras, har liknande symtombilder tidigare beskrivits i den vetenskapliga litteraturen och tillståndet är inte heller ett unikt svenskt fenomen¹. Det som utmärker Sverige är snarare det stora antalet fall som infaller under asylprocessen².

I och med att uppgivenhetssyndrom har införts som en egen diagnos i den svenska versionen av klassifikationssystemet ICD-10 underlättas studier av diagnosen. Myndigheten redovisar här resultat för förekomst och utveckling av diagnosen sedan den infördes i januari 2014³.

Resultaten som redovisas har vissa begränsningar. Barn som inte är folkbokförda saknar personnummer och därför används tillfälliga reservnummer i analyserna. Detta medför att det finns en risk för dubbelräkning av enskilda individer, bland annat till följd av att asylsökande barn som får uppehållstillstånd, och därmed ett personnummer, kan förekomma med reservnummer tidigare under studieperioden. Socialstyrelsen kan dessutom enbart uttala sig om antalet asylsökande barn som har vårdats med uppgivenhetssyndrom eller någon annan form av psykisk ohälsa. Myndigheten kan inte beräkna hur stor andel av de asylsökande barnen som har en specifik diagnos. Det saknas nödvändiga befolkningsuppgifter för att göra andelsberäkningar i relation till hela gruppen sammantaget, då de asylsökande barnen saknar personnummer. Däremot kan myndigheten beräkna hur stor andel som har vårdats specifikt för uppgivenhetssyndrom bland asylsökande barn som har vårdats för psykiatriska diagnoser.

¹ Sallin K, Lagercrantz H, Evers K, Engström I, Hjern A, Petrovic P. Resignation syndrome: Catatonia? Culture-bound? *Frontiers in Behavioral Neuroscience*. 2016;volym 10.

² Lindberg T, Sundelin C. Apatiska barn – var står vetenskapen idag? *Läkartidningen*. 2005;volym 102.

³ Klassificering och koder. Ny diagnoskod för barn med uppgivenhetssyndrom. Socialstyrelsen; 2013: nr 3.

Tabell 1 redovisar antalet asylsökande barn som har vårdats med diagnosen uppgivenhetssyndrom under åren 2014 till 2016. Att antalet barn är lägre för 2014, än för 2015 och 2016, har sannolikt att göra med att diagnosen infördes 2014 och en stabil inrapportering av diagnosen till Socialstyrelsen ännu inte hade uppnåtts. Ungefär lika många pojkar som flickor vårdades för uppgivenhetssyndrom under tidsperioden. Antalet unika individer som har vårdats för uppgivenhetssyndrom under hela perioden 2014–2016 var totalt 173. Om individer med personnummer inkluderas, med risken att vissa redan har ingått i analysmaterialet med ett reservnummer, tillkom omkring 100 individer, det vill säga sammanlagt knappt 300 barn totalt under 2014–2016.

Tabell 1. Antal asylsökande barn som har vårdats inom slutenvård eller öppen specialiserad vård för uppgivenhetssyndrom (ICD-10: F32.3A) respektive år. Endast barn med reservnummer ingår.

År	Ålder		Totalt
	6–12 år	13–17 år	
2014*	25	24	49
2015	39	46	85
2016	34	50	84

*Diagnosen uppgivenhetssyndrom infördes i januari 2014. En stabil inrapportering av diagnoser till Socialstyrelsen var sannolikt inte uppnådd för 2014 och antalet barn därför en underskattning.

I tabell 2 redovisas antalet barn som har vårdats med någon form av psykiatrisk diagnos under åren 2014–2016. Här redovisas också hur stor andel av dem som vårdades med uppgivenhetssyndrom. Av tabellen framgår att allt fler asylsökande barn vårdas med olika psykiatriska diagnoser, majoriteten med anpassningsstörningar och reaktion på svår stress. Andelen suicidriskbedömningar inom gruppen har dessutom ökat de senaste åren. Däremot har andelen asylsökande barn med uppgivenhetssyndrom snarare minskat bland asylsökande barn som vårdas med psykiatriska diagnoser. Att uppgivenhetssyndrom inte också har ökat, kan bero på att upplevelser i hemlandet, eller i samband med flykten, skiljer sig åt mellan olika invandrargrupper över tid⁴. En annan faktor kan vara förändringar i asylprocessen⁵.

Tabell 2. Antal asylsökande barn som har vårdats inom slutenvård eller öppen specialiserad vård med någon form av psykiatrisk diagnos, och andel av dessa med uppgivenhetssyndrom. Endast barn med reservnummer ingår. År 2014–2016.

År	Antal barn	Andel med uppgivenhetssyndrom
2014	962	5,1 %
2015	1 974	4,3 %
2016	3 556	2,4 %

Mot bakgrund av att det har funnits farhågor om att uppgivenhetssyndrom kan ha ökat på grund av att allt fler har sökt asyl i Sverige, kan Socialstyrelsen konstatera att tillståndet inte har ökat sedan diagnosen infördes 2014. Myndigheten kan dock samtidigt konstatera att antalet asylsökande barn som vårdas för någon form av psykisk ohälsa har ökat.

⁴ Folkhälsorapport 2009. Socialstyrelsen.

⁵ Ascher H, Gustavsson T. Klargörande konferens om barn med uppgivenhetssyndrom. Läkartidningen. 2008; volym 105.